

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Szabó D. Péter ügyvéd által képviselt felperesnek, az Oppenheim Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen korlátlan felelősség megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. szeptember 15-én kelt 19.G.41.398/2011/6. számú ítélete ellen a felperes által 7. sorszámon, az alperes részéről 8. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és a felperes keresetét elutasítja;

kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 20.918.000 (húszmillió-kilencszáztizennyolcezer) forint első- és másodfokú együttes perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A ... székhelyű gazdasági társaság alperes 2005. március 30-án 75,7 % mértékű közvetlen irányítást biztosító befolyást szerzett a perben nem álló ... Kft.-ben (a továbbiakban: ellenőrzött társaság). Az alperesi befolyásszerzés tényét, időpontját az ellenőrzött társaság változásbejegyzési kérelme alapján a cégjegyzékbe bejegyezték. Az alperes a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. tv. (Gt.) 292. § (1) bekezdése szerinti, a befolyásszerzés cégbírósághoz történő bejelentési kötelezettségének nem tett eleget.

A felperes és az ellenőrzött társaság 2002. december 6-án ... szám alatt 2 milliárd forint összegű hitelkeret-szerződést kötött egymással, amelyet többször módosítottak, illetve egységes szerkezetbe is foglaltak. A 2005. április 12-én ... szám alatt ismételten módosított, a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt

hitelkeret-szerződés szerint a felperes a szerződés aláírásától 2006. március 31-ig terjedő időtartamra 2 milliárd 300 millió forint összegű hitelkeretet nyit meg az ellenőrzött társaság részére, a rendelkezésre tartási időn belül a hitelkeret terhére külön szerződések alapján az azokban meghatározott feltételekkel éven belüli lejáratú rulírozó forgóeszközhitelt nyújt, folyószámla-hitelkeretet tart rendelkezésre, valamint éven belüli és éven túli lejáratú bankgaranciát és faktoring ügyleteket vállal a keretszerződésben meghatározott feltételekkel. A I.5. pont azt is tartalmazza, hogy a 300 millió forint összegű keretemelés igénybevételének feltétele az alperesnek az ellenőrzött társaságban történő tulajdoni részesedés szerzése tárgyában kötött szerződés dokumentációjának a felpereshez történő benyújtása. A I.7. pont szerint a kölcsönöket a felperes az ellenőrzött társasággal megkötött külön szerződésben meghatározott feltételekkel folyósítja, a lehívó levél alapján a kölcsön igénybe vett összegét jóváírja az adós nála vezetett pénzforgalmi számláján. A IV.12.5. pontban az ellenőrzött társaság vállalta, hogy az aláírást követően haladéktalanul benyújtja felpereshez az alperessel tagi kölcsönre vonatkozóan megkötött megállapodást, illetve annak kivonatát. A szerződés hatálybalépésének feltételét képezte egyebek mellett az alperessel kötött szerződés dokumentációjának a felpereshez történő benyújtása.

Az alperes 2005. október 13-án kelt levelében közölte a felperessel, hogy „2005. január 1-vel” az ellenőrzött társaságban „75,7 %-kal többségi részesedést szerzett.”

Az ellenőrzött társaság 2006. május 8-án e-mailben arról tájékoztatta az alperest, hogy az előző keretszerződés 2006. március 31-i lejáta óta a felperes érvényes szerződések nélkül finanszírozta a tevékenységét, ami törvényellenes, ezért a továbbiakban a felperes nem teljesíti megbízásait, a hitel-folyósítást is ideértve, mindezekre tekintettel az alperes soron kívüli engedélyét kérte a szerződés felperessel történő aláírásához.

2006. május 19-i keltezéssel a felperes és az ellenőrzött társaság ... szám alatt ismételtén módosították és a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalták a 2002. december 6-án létrejött ... számú hitelkeret-szerződésüket, a hitelkeret összege 3 milliárd 600 millió forintra, rendelkezésre tartásának időtartama a keretszerződés aláírásától 2007. március 30-ig terjedő időtartamra módosult azzal, hogy az igénybe vett kölcsön összegek véglejárata minden esetben megegyezik a hitelkeret lejáratával. A I.7. pont értelmében a hitelkeret terhére igénybe vett kölcsönök folyósítása oly módon történik, hogy a lehívó levél alapján a felperes a kölcsön igénybe vett összegét jóváírja az adós pénzforgalmi számláján. A II.1.1. pont rendelkezett a hitelkeret terhére igénybe vehető rulírozó forgóeszközhitel díjairól, az ügyleti kamat, a kezelési költség mértékéről. A II.1.2. pont értelmében a kamatperiódus 1 hónapos, amelynek első napja a naptári hónap első napjával, utolsó napja a naptári hónap utolsó napjával egyezik meg. A kamat mértéke havonta, a hiteldíj-fizetés napját megelőzően 2 munkanappal kerül megállapításra, első ízben a hatálybalépés napján. A kamat megfizetése a naptári hónap utolsó napján esedékes, amennyiben a kamatperiódus vége nem banki napra esne, a

kamat megfizetése az azt megelőző utolsó banki napon esedékes. A kamatszámítás kezdő időpontja a kölcsön folyósításának napja, utolsó napja az utolsó törlesztés jóváírását megelőző nap. A II.3. pont szerint, amennyiben az adós a vele megkötött szerződésekből eredő fizetési kötelezettségének határidőben nem tesz eleget, úgy a felperes a forgóeszközhitel esetén a lejárt tőketartozás után a késedelem idejére a mindenkor ügyleti kamatot és - jelenleg évi 6 % - késedelmi kamatot számít fel. A lejárt kamat, díj és költségek összege után a mindenkor ügyleti kamatmérték + évi 6 % mértékű késedelmi kamat kerül felszámításra. A II.5. pont értelmében a felperes jogosult a jutalék, díj és költség mértékét és az ezekre vonatkozó szerződési feltételeket egyoldalúan megváltoztatni, amiről az esedékességet megelőzően tájékoztatja az adóst; tájékoztatásnak minősül a módosításnak hirdetmény útján történő kifüggesztése is. A szerződés tartalmazza azt is, hogy a 2002. december 6-án megkötött hitelkeretet terhelő minden kötelezettség a továbbiakban a jelen keretet terheli; a felek „a jelen egységes szerkezetbe foglalt szerződés rendelkezéseit visszamenőlegesen 2006. március 31-től tekintik magukra nézve kötelezőnek.”

2006. május 19-i keltezéssel a felperes és az ellenőrzött társaság .../2 számon a 2002. december 6-án létrejött hitelszerződést módosító, a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt hitelszerződést is aláírtak, amelynek I.1. pontjában a felperes a 2002. december 6-án létrejött, többször módosított, 2006. május 19-én a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt 3 milliárd 600 millió forint összegű hitelkeret-szerződés terhére 2 milliárd forint, éven belüli lejáratú, rulírozó forgóeszközhitel nyújtását vállalta az ellenőrzött társaság részére, a hitel megnyitásának napjaként 2006. március 31-ét, a véglejárat időpontjaként 2007. március 30-át megjelölve, a I.7. pont szerint 2007. március 30-i visszafizetési határidővel. A I.4. pont értelmében a felperes a hitel terhére igénybe vett kölcsönöket az adós által cégszerűen aláírt és a felperes által visszaigazolt, a szerződés melléklete szerinti formában elkészített „lehívási értesítő” alapján folyósítja; az adós vállalta, hogy a kölcsön igénybevétele előtt 2 banki nappal értesíti a felperest a folyósítani kért összegről.

A felperes 2006. augusztus 14-én kelt, az alperesnek küldött levelében egyebek mellett úgy nyilatkozott, hogy a hitelemelés kizárólagos oka az a tény, hogy az alperes vált az ellenőrzött társaság fő tulajdonosává.

Az ellenőrzött társaság 2007. november 29. napjától felszámolás alá került.

A felperes 2008. január 2-i keltezéssel hitelezői igénybejelentéssel élt az ellenőrzött társaság felszámolójához, amelyben közölte, hogy közte és a társaság között 2002. december 6-án ... számon hitelkeret-szerződés jött létre, mely 2006. május 19. napján ... számon módosításra és egységes szerkezetbe foglalásra került, a módosított szerződés alapján a felperes 3.600.000.000 forint hitelkeretet nyitott meg az adós részére 2007. március 30-i lejáratú. A felek között a kerethez kapcsolódóan hitelszerződés is létrejött; a hitelkeret-szerződést és az annak alapján

létrejött hitelszerződést is a felek 2007. május 17. napján módosították, a lejáratit 2007. szeptember 30. napjáig meghosszabbítva; a hitelszerződés alapján a felperesnek 696.502.589 forint tőkekövetelése, valamint a lejárat napjától, 2007. szeptember 30-tól járó 9,63 % kamat, 0,25 % kezelési költség és 6 % késedelmi kamatkövetelése áll fenn; a felszámolás kezdő időpontjában a felperes követelése 696.502.589 forint tőke, 3.167.346 forint kamat, 83.194 forint kezelési költség, valamint 1.937.424 forint késedelmi kamat, továbbá 28.756. számlavezetési díj, mindösszesen 701.755.309 forint, továbbá a regisztrációs díj összege; a felperes ezen követelés hitelezői igénykénti nyilvántartásba vételét kérte. A levél azt is tartalmazta, hogy a hitelkeret terhére bankgaranciák is kiadásra kerültek, amelyek lehívása további követeléseket keletkeztethet. A felperes 2008. január 31-én kelt hitelezői igénybejelentés kiegészítésében közölte a felszámolóval, hogy az adóssal kötött hitelkeret-szerződés terhére bankgarancia lehívás alapján 2008. január 29-én 12 millió forintot kifizetett, a korábbi hitelezői igénybejelentésében foglalt követelése ennek megfelelően növekedett. A felperesi hitelezői igénybejelentést az ellenőrzött társaság felszámolója 2008. március 18-án, mint határidőben érkezett, a regisztrációs díjon felül összesen 794.727.299 forint összegben visszaigazolta, tőketartozásként 708.502.588 forintot, kamattartozásként 3.167.346 forintot, kezelési költségként 83.194 forintot, számlavezetési díjként 28.756 forintot, késedelmi kamatként 1.973.424 forintot, bankgaranciaként 80.871.990 forintot feltüntetve.

A felperes 2009. június 30-án a 2009. június 17-i állapot szerint pontosította hitelezői igénybejelentését, az ellenőrzött társasággal szemben fennálló követelését összesen 986.362.639 forintban, ezen belül a ... számú rulírozó forgóeszközhitel-szerződésből eredő tőkekövetelést 529.382.089 forintban, ügyleti kamatkövetelését 98.982.687 forintban, késedelmi kamatkövetelését 66.631.918 forintban, díjtartozás címén fennálló követelését 2.246.199 forint összegben jelölte meg, közölve azt is, hogy az eredetileg bejelentett kamatkövetelését áttekintve megállapította, hogy az technikai okokból korábban a valós követelésnél kisebb összegben lett bejelentve. A felperes hitelezői igénybejelentésének pontosítását az ellenőrzött társaság felszámolója 2009. augusztus 12-én visszaigazolta azzal, hogy a korábbi hitelezői igénybejelentés visszaigazolását ennek megfelelően módosította.

A felperes az 1997. évi CXLIV. tv. (Gt.) 292. § (3) bekezdésére alapítva 2008. május 29-én előterjesztett, utóbb módosított keresetében az alperest a ... Kft. „f.a.” -vel szemben a hitelkeret-szerződésből eredően fennálló 529.382.089 forint kölcsöntartozás, a hitelkeret-szerződés II.1.1. pontja szerinti, jelenleg évi 0,25 % kezelési költség, a hitelkeret-szerződés II.1.1. pontja szerinti, jelenleg egy havi BUBOR + évi 2,15 5 mértékű ügyleti kamat, továbbá a kölcsöntartozás után 2007. március 30-tól, az ügyleti kamat és a kezelési költség után minden hónap utolsó banki munkanapjától az ügyleti kamat + 6 % mértékű késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni azzal, hogy az alperes fizetési kötelezettsége annyiban - akkor és olyan mértékben - áll fenn, amennyiben a kereseti kérelem szerinti követelés a ... Kft. „f.a.” adós vagyonából nem elégíthető ki.

A kereseti előadás szerint az alperes 2005. március 30-tól 2006. november 28-ig az 1997. évi CXIV. tv. (Gt.) rendelkezései szerinti közvetlen irányítást biztosító befolyással rendelkezett az ellenőrzött társaságban, amit nem jelentett be a cégbíróságnak. Az alperest ezért a Gt. 292. § (3) bekezdése alapján teljes és korlátlan felelősség terheli az időközben felszámolás alá került ellenőrzött társaság 2005. április 30-tól a befolyás megszűnéséig keletkezett azon tartozásaiért, amelyek a felszámolási eljárásban vagyoni fedezet hiányában nem nyernek kielégítést. Az alperes 2006. augusztus 11-én módosította a létesítő okiratát a 2006. július 1-jén hatályba lépett 2006. évi IV. tv. (új Gt.) rendelkezései szerint, így az új Gt. 336. § (3) bekezdésében foglaltakra tekintettel az 1997. évi CXIV. tv. 292. § (3) bekezdése szerinti felelőssége az ellenőrzött társasággal szemben 2006. augusztus 11-ig keletkezett, a felszámolási eljárásban kielégítetlenül maradó követelésekért áll fenn.

A felperes állította, hogy 2006. május 19-én közte és az ellenőrzött társaság között új hitelviszony jött létre, amelynek keretében 2006. március 31. napjától terhelte a 2 milliárd forint összegű rulírozó forgóeszköz hitelkeret rendelkezésre tartási kötelezettsége, a keresettel érvényesített követelés alapjául szolgáló kölcsönfolyósításokra a rendelkezésre álló adatokból kétséget kizáróan megállapíthatóan ezen új hitelviszony keretében került sor, ezt támasztja alá a forgóeszközhitel-szerződés I.1. pontjában foglaltak mellett az ellenőrzött társaság 2006. május 8-án az alperesnek küldött - az alperes által hivatkozott - e-mail tartalma is, amiből egyértelműen megállapítható, hogy a 2006. májusi hitelkeret-szerződést és forgóeszközhitel-szerződést az ellenőrzött társaság és az alperes is új jogviszonynak tekintette. Nyilvánvalóan alaptalan ezért az alperesnek az az állítása, hogy felperes az ellenőrzött társaság olyan tartozásaiból eredő igényt érvényesít a perben, amely tartozások nem az alperes Gt. 292. § (3) bekezdése szerinti felelőssége időtartama alatt, hanem azt megelőzően merültek fel. A 2006. május 19-én kelt hitelkeret-szerződés szerint 2006. március 31-i hatállyal megnyitott hitelkeret terhére az ellenőrzött társaság részére forgóeszközhitel-szerződés alapján a felperes 2006. április 28-án 1 milliárd forint, 2006. május 30-án 488.251.548 forint, 2006. július 7-én 171.684.314 forint hitelt nyújtott. A 2006. április 28-án folyósított első kölcsönt az ellenőrzött társaság a korábbi időszakban keletkezett kölcsöntartozása törlesztésére, refinanszírozásra használta fel, ez a körülmény azonban nem változtat azon a tényen, hogy az ellenőrzött társaságnak a 2006. május 31-én megkötött hitelkeret-szerződés és az annak alapján létrejött forgóeszközhitel-szerződés alapján nyújtott hiteltől eredő tartozásai az alperest terhelő bejelentési kötelezettség tartama alatt keletkezett tartozásnak minősülnek, az alperes felelőssége szempontjából irreleváns, hogy a korábbi kölcsönszerződés alapján az ellenőrzött társaságnak milyen összegű tartozásai voltak ezen hitelnújtásokból eredően. Az ellenőrzött társasággal szemben fennálló felperesi követelések az ellenőrzött társaság elleni felszámolási eljárásban hitelezői igényként bejelentésre és nyilvántartásba vételre kerültek. Az alperest e tartozásokért annyiban, amennyiben a felszámolási eljárásban nem nyernek kielégítést, a Gt. 292. § (3) bekezdése alapján korlátlan és teljes felelősség terheli. Az alperes korlátlan és teljes felelősségét önmagában a bejelentési kötelezettsége elmulasztásának ténye megalapozza, a Gt. 292. § (3) bekezdése szerinti felelősség

a bejelentési kötelezettség elmulasztásának objektív jogkövetkezménye, amely jogkövetkezmény alkalmazásához a Gt. 292. § (3) bekezdése semmiféle további feltételt nem ír elő. Az alperes felelőssége szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a bejelentési kötelezettség elmulasztása, mint jogellenes magatartás és az ellenőrzött társaság hitelezőjét a követeléseinek kielégítésének megghiúsulása következtében ért hátrány között van-e okozati összefüggés, sem annak, hogy az ellenőrzött társaság a cégbíróságon változásbejegyzési kérelemben bejelentette a befolyásszerzést, illetve hogy a felperes a perbeli követelése keletkezésének időpontjában tudott a befolyás fennálltáról.

A felperes álláspontja szerint miután az alperes Gt. 292. § (3) bekezdése szerinti felelőssége az ellenőrzött társaság felszámolási eljárásban fedezet hiányában kielégítetlenül maradó tartozásaiért áll fenn, mögöttes felelősségnek minősül. Arra tekintettel pedig, hogy az ellenőrzött társasággal szemben már esedékessé vált és a felszámolási eljárásban érvényesített követelések képezik a per tárgyát, az alperes mögöttes helytállási kötelezettsége azonban csak a felszámolási eljárásban behajthatatlannak bizonyuló követelésekért áll fenn, az alperes, mint mögöttes felelős feltételes marasztalásának feltételei fennállnak, a kereset nem idő előtti.

Az alperes a kereset elutasítását kérte; vitatta, hogy a Gt. 292. § (3) bekezdése alapján a bejelentési kötelezettség teljesítését elmulasztó uralkodó tagot az ellenőrzött társaság tartozásaiért objektív felelősség terhelne; állította, a Gt. 9. § (2) bekezdésének utaló szabálya folytán az uralkodó tag csak akkor felel, ha a polgári jogi felelősség társasági jogi jogviszonyokban is irányadó, a Ptk.-ban rögzített egyéb feltételei is fennállnak. A Gt. 292. § (3) bekezdésének célja a társasággal kapcsolatba kerülő személyek megfelelő tájékoztatásának biztosítása, az uralkodó tag saját jogellenes magatartásáért felel, e felelősségi alakzat az egyébként korlátozott tagi felelősségáttörés egyik esetének minősül, nem pedig a felelős személyt más tartozásáért a magatartása jogellenességétől függetlenül terhelő mögöttes felelősségnek. A Gt. 292. § (3) bekezdése alkalmazása során a polgári jogi felelősség általános szabályainak is érvényesülniük kell, a felelősség megállapításának nem lehet helye abban az esetben, ha nincs okozati összefüggés a bejelentés elmulasztása és a között, hogy harmadik személy a bejelentési kötelezettség elmulasztásának időtartama alatt olyan polgári jogi jogviszonyba lép az ellenőrzött társasággal, amelyből utóbb veszteség, hátrány, kár éri. A perbeli esetben a felperes már azt megelőzően is tudott az alperes ellenőrzött társaságban fennálló befolyásáról, hogy megkötötte a társasággal azokat az ügyleteket, amelyek alapján a hitelkeret rendelkezésre bocsátására sor került, és amelyekből végül kár érte, továbbá kifejezetten az alperesi befolyásszerzés létrejöttéhez a kölcsön folyósítását, így nyilvánvaló, hogy a bejelentési kötelezettség elmulasztása és a felperest ért hátrány között semmiféle okozati összefüggés nem áll fenn, továbbá a felperes Gt. 292. § (3) bekezdésére alapított igényérvényesítése a jogszabályi rendelkezés céljával is ellentétes, a jóhiszeműség és tisztesség alapelvei követelményébe ütközik, visszaélésszerű joggyakorlásnak minősül. A Gt. 292. § (3) bekezdésének olyan értelmezése, amely abban az esetben is lehetőséget biztosítana a felelősség megállapítására, amikor a követeléssel fellépő hitelezőnek tudomása volt a befolyás tényéről, sértené az uniós jogrendet, mert az ilyen

tartalmú jogszabály a társasági tagok letelepedési szabadságába való beavatkozást jelenti, és mint ilyen, az uniós jog alapján meg nem engedettnek tekintendő. Az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 267. cikkére hivatkozással az alperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését indítványozta az EUMSZ 49. cikkének értelmezése érdekében.

Az alperesi védekezés szerint alaptalan a kereset azért is, mert nem a bejelentési kötelezettség elmulasztásának időtartama alatt keletkezett tartozások megtérítésére irányul, illetve a felperes által csatolt okirati bizonyítékok nem alkalmasak annak bizonyítására, hogy a perbeli követelés a bejelentés elmulasztásának időszaka alatt létrejött tartozásokból ered. A csatolt okiratokból az állapítható meg, hogy a felperes 2002-ben megkötött, utóbb módosított szerződések alapján keletkezett, az újabb szerződésekkel évről-évre tovább görgetett, valójában nem törlesztett tartozásokra alapítja igényét. Az ellenőrzött társaság 2006. május 8-i, az alperesnek küldött e-mailjéből megállapítható, hogy az ellenőrzött társaság nem fizette vissza a 2005. évi hitelszerződések lejártakor fennálló kölcsöntartozásait, azok függőben maradtak, majd gördültek tovább a 2006. évi szerződések hatálya alatt. Azt, hogy a felperes és az ellenőrzött társaság között 2006-ig a 2002-ben kezdődött hitelviszony folyamatosan fennállt, a 2006. évi hitelkeret-szerződés azon rendelkezése is bizonyítja, amely szerint a 2002. december 6-án megkötött hitelkeretet terhelő minden kötelezettség a jelen keretet terheli. Ebből pedig az következik, hogy a 2006. évi hitelkeret-szerződés megkötése időpontjában az ellenőrzött társaságnak a felperes felé még volt fennálló tartozása, amit csupán bekönyveltek az új hitelkeret-szerződés alá anélkül, hogy a korábbi kötelezettségek visszafizetés útján megszüntetésre kerültek volna. A felperes olyan, az ellenőrzött társasággal szemben 2002-ben felmerült és azóta folyamatosan fennálló követelésekből eredő igényt érvényesít az alperessel szemben, amelyek nem a bejelentési kötelezettség teljesítésének elmulasztása időtartama alatt, hanem azt megelőzően keletkeztek, így azokért az alperes az egyéb feltételek esetleges fennállta esetén sem felel. A rendelkezésre álló adatokból az sem állapítható meg, hogy a kereseti előadás szerinti kölcsönfolyósítások időpontjában ténylegesen történt-e pénzmozgás. Az alperesi felelősség terjedelmének megállapítása érdekében tisztázni kell azt, hogy a 2004. évi szerződések lejártakor, a bejelentési kötelezettség elmulasztásának időszakát megelőzően az ellenőrzött társaságnak mekkora kölcsöntartozása állt fenn az alperessel szemben, és ez a bejelentési kötelezettség elmulasztása időszakának megnyílta után miképp változott. Ennek érdekében az alperes indítványozta, hogy a bíróság nyilatkoztassa a felperest arról, hogy az ellenőrzött társaság a 2005-ös hitelszerződések lejártakor visszafizette-e az akkor fennálló kölcsöntartozásait, továbbá hívja fel a felperest annak kimutatására, hogy mekkora volt az ellenőrzött társaság felperessel szemben fennálló összes kölcsöntartozása a 2004-es hitelszerződések lejártakor és hogyan alakult ez a tartozásállomány a 2005-ös szerződés lejártának időpontjára, majd ezt követően. Az alperest az egyéb feltételek fennállta esetén is csak a bejelentési kötelezettség elmulasztásának időszaka alatt keletkezett új tartozásokért terhelheti felelősség.

Az alperes állította azt is, hogy a 2006. évi IV. tv. hatálybalépésével a 2006. június 30-án hatályát veszített korábbi jogszabályi rendelkezés alapján a 2006. július 7-én folyósított kölcsönből eredő felperesi követelésért semmiképpen nem felel, mert

hatálybalépése időpontjától a korábban bejegyzett társaságokra is már az új Gt. konszernjogi rendelkezéseit kell alkalmazni. Az alperest egyebekben a felszámolás befejezéséig a Gt. 292. § (3) bekezdésében meghatározott feltételek fennállta esetén sem terheli olyan felelősség, amelynek alapján vele szemben a felperes igényérvényesítési jogosultsággal rendelkezne, ezért jogviszony hiányában a kereset elutasításának, illetve idő előttisége miatt a per megszüntetésének van helye. Alaptalan a kereset azért is, mert jogszabályi felhatalmazás hiányában a feltételes marasztalási kereset előterjesztésének jogszabályi feltételei nem állnak fenn, különös tekintettel arra, hogy a Gt. 292. § (3) bekezdése szerinti felelősség jellegét tekintve nem mögöttes felelősség.

Az elsőfokú bíróság 2011. február 12-én meghozott 19.G.41.305/2010/9. számú ítéletével a keresetet elutasította, a felperest az alperes részére 10.617.275 forint perköltség megfizetésére kötelezte.

A felperes fellebbezése és az alperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 2011. július 5-én meghozott 10.Gf.40.211/2011/6. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította; a felperes másodfokú perköltségét 5.900.000 forintban, az alperesét 5.018.000 forintban állapította meg. A határozat indokolása szerint az elsőfokú bíróság helytállóan helyezkedett arra az álláspontra, hogy az uralkodó tag Gt. 292. § (3) bekezdése szerinti felelőssége olyan mögöttes felelősség, amely az alperest mint uralkodó tagot a bejelentési kötelezettség teljesítésére előírt határidő lejártától, 2005. április 30-tól 2006. június 30-ig, a Gt. konszernjogi rendelkezései hatályon kívül helyezésének időpontjáig terhelte az ellenőrzött társaság ezen időszak alatt a felperessel szemben keletkezett tartozásaiért; a Gt. 292. § (3) bekezdése szerinti sajátos társasági jogi felelősségi alakzat tekintetében a polgári jogi kártérítési felelősség szabályai nem irányadók, ez jogi jellegét tekintve olyan közvetett, másodlagos, mögöttes felelősség, amely az uralkodó tagot ugyanazon a jogcímen terheli, mint amilyen jogcím alapján az ellenőrzött társaság kötelezettsége keletkezett; tiltó jogszabályi rendelkezés hiányában nem zárható ki, hogy amennyiben a főkötelezett ellenőrzött társaság és az uralkodó tag, részvényes együttes perlése azért nem lehetséges, mert az ellenőrzött társaság felszámolás alatt áll, a jogosult a feltételes marasztalásra irányuló keresetét az uralkodó taggal, részvényessel szemben önállóan is előterjeszthesse, feltéve, hogy a főkötelezett felszámolási eljárásában a jogvesztő határidőn belül az eljárás rendje szerint érvényesítette követelését. A Fővárosi Ítéltábla nem osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban, hogy a felperesi igényérvényesítés joggal való visszaélésnek minősül, álláspontja szerint a kereset elutasításának ezen okból nem lett volna helye és miután ebben a kérdésben elfoglalt téves jogi álláspontjára tekintettel az elsőfokú bíróság érdemben nem vizsgálta a kereset megalapozottságát, a kereset tárgyává tett egyes követelésekre nézve a Gt. 292. § (3) bekezdésében meghatározott feltételek fennálltát, az elsőfokú eljárás megismétlése szükséges. A megismételt eljárásra nézve a Fővárosi Ítéltábla előírta a felperes felhívását

keresete pontosítására, a kereseti kérelemben a kereset tárgyát képező kezelési költség, valamint az ügyleti kamat mint tőkeösszeget megjelölésére, továbbá a követelésrészek vonatkozásában a kereseti előadás kiegészítésére azzal, hogy az elsőfokú bíróság az így módosított, pontosított kereset alapján lesz abban a helyzetben, hogy vizsgálja a kereset tárgyává tett követelésekre nézve a Gt. 292. § (3) bekezdésében meghatározott feltételek fennálltát.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság a 2011. szeptember 15. napjára kitűzött tárgyalásra szóló idézéssel együtt kézbesített, 2011. augusztus 16-án kelt végzésével felhívta a felperest keresetének a Fővárosi Ítéltábla végzése szerinti pontosítására.

A felhívásra 2011. szeptember 9-én előterjesztett beadványában a felperes a korábbival azonosan, változatlan tartalommal tartotta fenn kereseti kérelmét; ugyanakkor előadta, hogy a kereseti kérelem szerinti 529.382.089 forint tőke vonatkozásában a kezelési költséget és az ügyleti kamatot az ellenőrzött társaság a 2007. szeptember 28. napjáig tartó időszakra megfizette, ezért a futamidő lejártáig ilyen követelése nincs, a kezelési költség és az ügyleti kamat iránti követelését 2007. szeptember 28. napjától kezdődően a teljesítés időpontjáig tartó időszakra érvényesíti; a keresettel érvényesített kezelési költség követelése 2011. szeptember 5-én fennálló összegét 5.134.829 forintban, az ügyleti kamatkövetelését 196.350.749 forintban, míg a kereseti kérelem szerinti késedelmi kamatkövetelése összegét ugyanaddig az időpontig 113.988.299 forintban jelölte meg azzal, hogy ezek az összegek az idő múlásával folyamatosan nőnek; a tőke utáni késedelmi kamatigény kezdő időpontját - a kereseti kérelem szerinti 2007. március 30. napjával szemben - 2007. szeptember 28. napjában jelölte meg; az ügyleti kamat és a kezelési költség után érvényesített késedelmi kamatigény vonatkozásában a 2006. május 19-i hitelkeret-szerződés II.1.2. pontjában és II.3. pontjában foglaltakra utalva úgy nyilatkozott, hogy a késedelmi kamatra 2007. szeptember 28. napjától kezdődően minden hónap utolsó banki napjától a késedelmes összeg kifizetése napjáig tartó időszak vonatkozásában tart igényt. A felperes beadványában arra is utalt, hogy azt postai úton, faxon és e-mailben az alperesnek közvetlenül is megküldte.

Az alperes 2011. szeptember 14-én előterjesztett beadványában változatlanul a kereset elutasítását kérte, annak jogalapját és összegezését is vitatva. A perben tett korábbi nyilatkozatait fenntartva az alperes továbbra is állította, hogy felelőssége a feltételek fennállta esetén is csak az ellenőrzött társaság felszámolásának befejezése után áll be, a felszámolási eljárás folyamatba léteire tekintettel jogviszony hiányában a kereset elutasításának van helye, illetve a kereset időelőttiessége miatt a pert meg kell szüntetni; a Gt. 292. § (3) bekezdése szerinti felelősség jellegét tekintve nem mögöttes, hanem polgári jogi felelősségi alakzat, ezért a feltételes marasztalási kereset előterjesztésére kifejezett jogszabályi felhatalmazás hiányában nincs lehetőség; alaptalan a kereset azért is, mert a polgári jogi felelősség egyik előfeltétele, az okozati összefüggés nyilvánvalóan

hiányzik; a felperes igényérvényesítése továbbá joggal való visszaélést valósít meg, ezért is a kereset elutasításának van helye.

Az alperes változatlanul hivatkozott arra is, hogy a felperes keresettel érvényesített követelése az ellenőrzött társaságnak nem a bejelentési kötelezettség elmulasztása időszaka alatt, hanem azt megelőzően keletkezett tartozásaiból ered; az alperesi felelősség kezdő időpontjában már fennálló tartozás visszafizetésének megtörténtét nem bizonyítja az, hogy a már felmerült tartozást a következő éves szerződés alatt tartották nyilván, ugyanakkor az újabb éves szerződés alatt a korábban felmerült tartozás erejéig kölcsön folyósítására nem került sor; a felelősségi időszak alatti újabb kölcsön tényleges folyósítása hiányában nem merült fel olyan tartozás, amiért az alperest felelősség terhelhetné. Az alperes álláspontja szerint a rendelkezésre álló adatokból az állapítható meg, hogy az alperes kereseti előadás szerinti felelőssége kezdő időpontjában az ellenőrzött társaságnak mintegy 2 milliárd forint korábban felmerült tartozása állt fenn a felperessel szemben, a kereset azonban ennél lényegesen kisebb összeg megfizetésére irányul, amiből az a következtetés vonható le, hogy az alperesi felelősségi időszak alatt az ellenőrzött társaság korábban felmerült tartozása összességében csökkent, erre tekintettel pedig fogalmilag kizárt az alperesi felelősség. A perbeli követelés alapjául szolgáló tartozás felmerülése időpontjának tisztázása érdekében az alperes továbbra is indítványozta, hogy a bíróság kötelezze a felperest egy olyan kimutatás csatolására, amelyből megállapítható, hogy az ellenőrzött társaságnak az állítólagos alperesi felelősség kezdő időpontjában mekkora tartozása állt fenn, és ez a felelősség időtartama alatt miképp változott.

Az alperes továbbra is állította, hogy az uniós jogba, az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 49. cikkének a letelepedési szabadság korlátozását tiltó rendelkezésébe ütközik a Gt. 292. § (3) bekezdésének olyan értelmezése, hogy az uralkodó tag felelőssége a hitelezővel szemben akkor is fennáll, ha a hitelező tudott a befolyásszerzés tényéről, az uniós jog ebben a vonatkozásban történő értelmezése érdekében előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése szükséges, a joghatóság kérdésében a 44/2001. EK rendelet 5.cikk (3) bekezdésének értelmezése ugyancsak előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését teszi szükségessé. Az alperes egyebekben arra utalt, hogy a felperesi keresetpontosításra nyilatkozatát a bíróság erre vonatkozó felhívásának kézhezvételét követően fogja megtenni, egyúttal kérte, hogy a bíróság ezt megelőzően kötelezze a felperest keresetének olyan módon történő kimunkálására, hogy abból derüljön ki, mekkora volt az ellenőrzött társaság már korábban felmerült tartozása a felelősségi időszak kezdetén, és hogy ez a tartozás a felelősségi időszak alatt hogyan alakult.

A per 2011. szeptember 15-i tárgyalásán csatolt előkészítő iratában a felperes úgy nyilatkozott, hogy a forgóeszközhitel-szerződés tekintetében befolyt összegeket a Ptk. 293. § rendelkezései alapján elsősorban a 2006. július 7-i folyósításból eredő tőkekövetelés, ezt követően a 2006. május 30-i folyósításból eredő tőkekövetelés, végül a 2006. április 28-i folyósításból eredő tőkekövetelés tekintetében számolta el, a fentiek szerinti elszámolás alapján számszerűsítette a felszámolási eljárás során bejelentett, illetve pontosított 529.382.089 forint összegű tőkekövetelését, amit a

felszámoló visszaigazolt, ily módon a perben érvényesített teljes tőkekövetelés a forgóeszközhitel-szerződés szerinti 2006. április 28-i folyósításból eredően áll fenn. A felperes egyebekben fenntartotta keresetét és az elsőfokú bíróság felhívására a megismételt eljárásban előterjesztett kereset-pontosításában foglaltakat. A felperes álláspontja szerint a perben irreleváns, hogy mekkora volt az ellenőrzött társaság tartozása 2005. április 30-án, figyelemmel arra, hogy a 2006-ban megkötött új szerződések alapján új hitelfolyósítások történtek; a szerződéseket csatolta, a hitelfolyósításokat igazolta, követelését a felszámoló nyilvántartásba vette, további bizonyítási indítványa nincs, a már közölteken túlmenően követelését nem tudja részletesebben kimunkálni, ez egyébként is szükségtelen.

Az alperes az ellenkérelmében foglaltakat fenntartva úgy nyilatkozott, tekintettel arra, hogy a felperesi beadványokban, valamint a felperes által csatolt okiratokban foglaltakból megállapíthatóan az ellenőrzött társaság korábbi tartozásait az új szerződés alatt tartották nyilván, a felperesnek azt kellene bizonyítania, hogy a korábbi hitelfolyósítások kapcsán keletkezett tartozások megszűntek, az ellenőrzött társaság visszafizette korábbi tartozásait; a rendelkezésre álló adatok alapján ez nem állapítható meg, mint ahogy az sem, hogy az alperes ténylegesen új kölcsönt nyújtott volna az ellenőrzött társaságnak, az alperesi felelősség szempontjából a felszámoló nyilatkozata irreleváns; a tárgyaláson csatolt felperesi előkészítő irattal kapcsolatos nyilatkozatai megtételére határidő biztosítását kérte azzal, hogy véleménye szerint az abban foglaltak érdemi nyilatkozatra alkalmatlanok, mert felperes nem közölt lényegi információkat.

Az elsőfokú bíróság 2011. szeptember 15-én kelt 19.G.41.398/2011/6. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy - amennyiben az alábbi tartozás a Kft. „f.a.” vagyonából nem elégíthető ki - ennek meghíúsulásától számított 15 nap alatt a felperesnek fizessen meg 529.382.089 forint tőkét, a tőkeösszeg után 2007. szeptember 28-tól 1 havi BUBOR + évi 0,9 % mértékű kamat 6 %-kal növelt összegének megfelelő mértékű késedelmi kamatot, 2007. szeptember 28-tól évi 0,2 % kezelési költséget, 4.167.295 forint lejárt kezelési költség után 2009. szeptember 28-tól - mint középátlagos időponttól - 1 havi BUBOR + évi 0,9 % mértékű kamat 6 %-kal növelt összegének megfelelő mértékű késedelmi kamatot és 39.862.500 forint perköltséget; ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy az alperes 2005. március 30. és 2006. november 28. között közvetlen irányítást biztosító befolyással rendelkezett az ellenőrzött társaságban, a 2006. július 1-ig hatályban volt 1997. évi CXIV. tv. (Gt.) 292. § (1) bekezdése szerinti bejelentési kötelezettségének nem tett eleget, ugyanakkor 2005. október 13-i levelében értesítette a felperest a befolyás fennálltáról, a felperes kifejezetten azért emelte meg 2006. évre az ellenőrzött társaság hitelkeretét, mert az alperes vált a főtulajdonossá.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az uralkodó tag Gt. 292. § (3) bekezdése szerinti felelőssége olyan másodlagos, közvetett, mögöttes felelősség, amely az ellenőrzött társaság azon tartozásaiért áll fenn, amelyek a befolyás bejelentésére biztosított határidő lejártát követően, a bejelentési kötelezettség teljesítéséig, illetve egyéb okból történő megszűnéséig merülnek fel, a befolyásszerzést megelőzően

keletkezett tartozásokra e mögöttes felelősség nem terjed ki, továbbá a Fővárosi Ítéltábla alapeljárásban született, az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasító határozatban foglaltakra figyelemmel e mögöttes felelősség fennállta szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a perbeli követelések alapjául szolgáló hitelfolyósítások időpontjában a felperes már tudott az alperes ellenőrzött társaságban fennálló befolyásáról.

Az elsőfokú bíróság a Gt. 292. § (3) bekezdésében meghatározott feltételek fennálltát vizsgálva megalapozatlannak találta azt az alperesi hivatkozást, hogy a 2006. május 19-i hitelkeret-szerződés nem hozott létre új jogviszonyt a felperes és az ellenőrzött társaság között, mert annak keretében a felek a korábban felmerült tartozásokat görgették tovább. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nincs akadálya annak, hogy a felek korábbi szerződéseiket azok teljesítése nélkül megszüntessék, illetve hogy a korábbi szerződésekből fakadó és a szerződés megszűnésekor fennmaradó kötelezettségeiket az újonnan megkötendő szerződéshez kapcsolódó jogosultságaik és kötelezettségeik meghatározása során figyelembe vegyék. A 2006. május 19-i hitelkeret-szerződés a felek számára új jogosultságokat és kötelezettségeket állapított meg, amelyben a felek abban állapodtak meg, hogy egy később folyósítandó kölcsön összegét egy korábbi hitel törlesztésére számolják el, amiből következően a szerződés a korábbi kötelezettségek, tartozások megszüntetésére és új jogosultságok, kötelezettségek létrehozására irányult. Az elsőfokú bíróság erre tekintettel mellőzte a bejelentési kötelezettséget megelőzően keletkezett tartozások összegének megállapítására irányuló alperesi bizonyítási indítvány teljesítését.

A továbbiakban az ítélet indokolása rögzíti, hogy az alperes által nem vitatott felperesi tényállítás szerint a forgóeszközhitel-szerződés alapján 2006. április 28-án 1 milliárd forint, május 30-án 488.251.548 forint, 2006. július 7-én 171.684.314 forint folyósításra került sor. Az alperes felelőssége a 2005. április 30-át követően az alperest terhelő bejelentési kötelezettség megszűnéséig, 2006. július 1-ig keletkezett tartozások vonatkozásában áll fenn, ezért a 2006. július 7-én folyósított kölcsön visszafizetésének elmaradásáért az alperes nem felel. Ugyanakkor a Ptk. 293. §-ában foglaltakból következően nem volt jogszabályi akadálya annak, hogy az ellenőrzött társaság részteljesítéseit a felperes a megismételt eljárásban általa előadottak szerint, egyébként az alperes által sem vitatott módon számolja el, ugyanakkor a rendelkezésre álló adatokból az is megállapítható, hogy a 2006. április 30-i hitelfolyósítás révén az ellenőrzött társaságnak a keresetben érvényesített tőkekövetelést meghaladó 1 milliárd forint összegű hiteltartozása keletkezett, amelyre nézve maga az alperes sem állította, hogy ezt a tartozást az ellenőrzött társaság visszafizette volna, vagy az egyébként más módon megszűnt volna. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a Pp. 163. § (2) bekezdése alapján tényként állapította meg, hogy az ellenőrzött társaságnak a 2006. április 28-i hitelfolyósításból eredően 529.382.089 forint összegű tőketartozása maradt fenn, ebből következően pedig nem volt jelentősége annak, hogy a 2006. május 30-án és 2006. július 7-én folyósított tartozásoknak mi lett a sorsa, illetve hogy az utóbbi tartozásért az alperes mögöttes felelőssége nem áll fenn. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság megállapította az alperes mögöttes felelősségét az ellenőrzött

társaság 2006. április 28-án felmerült 1 milliárd forintos hitelfolyósításából eredő 529.382.089 forint teljesítéséért, és e részében helyt adott a keresetnek. Az elsőfokú bíróság a tőkekövetelés után a késedelmi kamatot a Ptk. 300. § (1) bekezdésében foglaltakra utalva a megismételt eljárásban előterjesztett felperesi keresetpontosításban előadottakra figyelemmel 2007. szeptember 28. napjától állapította meg, a késedelmi kamat mértékének meghatározásánál a 2006. május 19-én kelt hitelkeret-szerződés II.3. és II.1.1. pontjában rögzített kamatmértéket vette alapul, tekintettel arra, hogy a kereseti kérelem szerinti magasabb kamatmértéket a felperes bizonyítékkal nem támasztotta alá. Ugyanezen indokok alapján az elsőfokú bíróság a tőkekövetelés után járó kezelési költséget is a hitelkeret-szerződés II.1.1. pontja szerinti mértékben határozta meg. A lejárt kezelési költség után a késedelmi kamatot az elsőfokú bíróság a hitelkeret-szerződés II.3. pontja alapján találta megállapíthatónak azzal, hogy annak 2007. szeptember 28. és 2011. szeptember 5. közötti összegét a megismételt eljárásban előterjesztett keresetpontosításban megjelölt összegben vette figyelembe, a kamatfizetés kezdő időpontjaként pedig a számítás egyszerűsítése érdekében középarányos időpontként 2001. szeptember 28-át határozta meg.

A felperes ezt meghaladó kezelési költség és kamatkövetelését elutasító döntését az elsőfokú bíróság azzal indokolta, hogy a hitelkeret-szerződés II.3. pontja alapján a felperes kétségtelenül a lejárt kamat után is igényt tarthat az ügyleti, illetve a 6 % mértékű késedelmi kamatra, ugyanakkor a felperes felhívás ellenére sem jelölte meg, hogy havi lebontásban mekkora összegű tőkésített ügyleti kamatkövetelése keletkezett, ezért a bíróság nem volt abban a helyzetben, hogy a keresetet ebben a részében érdemben elbírálja. A bíróság ezzel összefüggésben a Pp. 386/J. §-ában foglaltakra utalva rögzítette azt is, ebben a körben a bíróságot nem terhelte előzetes tájékoztatási kötelezettség.

Az elsőfokú bíróság egyebekben kifejtette azt is, álláspontja szerint az alperes megalapozatlanul hivatkozik arra, hogy a Gt. 292. § (3) bekezdése ellentétes az Európai Unió működéséről szóló szerződés letelepedés szabadságát kimondó 49. cikk (2) bekezdésében foglaltakkal, figyelemmel arra, hogy e jogszabályi rendelkezése a Gt. 292. § (1) bekezdése szerinti bejelentési kötelezettség elmulasztását szankcionálja, amely kötelezettség honosságtól függetlenül fennáll, annak teljesítése nem korlátozza a letelepedés szabadságát, nem igényel aránytalan erőfeszítést. Arra tekintettel pedig, hogy a cégnyilvántartás nyilvános és közhiteles adatbázis, és így az ellenőrzött társaság bármely hitelezője részére elérhető, a bejelentési kötelezettség teljesítése alkalmas arra, hogy a befolyás fennálltára nézve az érintettek tudomást szerezhessenek. Az uniós jog és a Gt. 292. § (3) bekezdése között összeütközés ezért nem áll fenn. A perköltségről a Pp. 78. §-a alapján rendelkezett az elsőfokú bíróság.

Az ítélettel szemben mindkét fél fellebbezett.

A felperes az ítélet kamatfizetésre, a kezelési költség megfizetésére, és a perköltség teljesítési határidejére vonatkozó rendelkezésével szemben terjesztett

elő fellebbezést, továbbá az ítélet perköltségfizetési határidőre vonatkozó részét kérte megváltoztatni.

A fellebbezés indokolása szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a kereseti kérelem szerinti évi 0,25 % helyett az alperes által fizetendő kezelési költség mértékét a hitelkeret-szerződés II.1.1. pontjában foglaltakra hivatkozással évi 0,2 %-ban határozta meg.

Ugyancsak tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az ügyleti kamat és az ügyleti kamat utáni késedelmi kamat igényt azért találta megalapozatlannak, mert a felperes nem közölte havi bontásban azt, mekkora összegű tőkésített kamatkövetelése keletkezett, továbbá azért, mert a szerződés szerinti kamatszámítás egyik eleme, a BUBOR kamat mértékéről a bíróságnak nincs tudomása. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság felhívásának eleget téve a kezelési költség mellett az ügyleti kamat összegét is a lehetőségek szerinti pontossággal meghatározta, az elsőfokú bíróság felhívásának is eleget tett, az ügyleti kamat és késedelmi kamatai iránti követelés elutasítására alapul szolgáló mulasztás nem állapítható meg a terhére. Arra figyelemmel pedig, hogy a jegybanki alapkamat mellett a BUBOR kamat mindenkor mértéke is megtalálható a Magyar Nemzeti Bank hivatalos honlapján, az elsőfokú bíróság arra sem hivatkozhat megalapozottan, hogy erről az adatról, mint a kamatszámítás egyik eleméről nincs tudomása, különös tekintettel arra, hogy a kezelési költség utáni késedelmi kamatot az elsőfokú bíróság a BUBOR kamatra utalva határozta meg. A kezelési költség után megítélt késedelmi kamattal összefüggésben a felperes lényegében azt sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság csak a 2011. szeptember 5-én fennálló 4.167.295 forint kezelési költség után ítélt meg késedelmi kamatot, az ezt követő időszakra eső kezelési költség után nem, továbbá a kamatfizetés kezdő időpontját a keresettől eltérően állapította meg annak ellenére, hogy ennek a feltételei nem állnak fenn; tévedett az elsőfokú bíróság akkor is, amikor a kereset szerinti 1 havi BUBOR + évi 2,15 % helyett 1 havi BUBOR + évi 0,9 %-ban határozta meg a kamat mértékét annak ellenére, hogy a felperes 2007. szeptember 28-tól, egyoldalúan, ebben a vonatkozásban is a kereset szerinti mértékre módosította a kamatlábat, amit az ellenőrzött társaság és felszámolója az ügyleti kamat módosításával együtt elfogadott, az alperes pedig a perben nem tette vitássá.

A perköltség megfizetésének esedékességével összefüggésben a felperes a Pp. 75. § (1) bekezdésében és 217. § (1) bekezdésében foglaltakra hivatkozással előadta, a perköltség elválaszthatatlanul kapcsolódik a peres eljáráshoz, ezért a perbeli esetben sem függhet annak esedékessége az ellenőrzött társaság elleni felszámolás lezárásától, az alperes perköltségfizetési kötelezettsége ezért az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül esedékessé válik.

Az alperes fellebbezésében elsődlegesen a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az első fokú ítélet megváltoztatását, a kereset teljes egészében történő elutasítását kérte azzal, hogy e körben a korábban előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmeit változatlanul fenntartja. Arra az esetre, ha elsődleges fellebbezési kérelme nem vezetne eredményre, alperes másodlagosan a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Arra az esetre, ha sem az elsődleges, sem a másodlagos fellebbezési kérelme nem vezetne eredményre, az alperes a marasztalási összegnek a fellebbezésében előadottak szerinti megváltoztatását kérte.

Az elsődleges fellebbezési kérelemmel összefüggésben az alperes a perben tett korábbi nyilatkozatait fenntartva továbbra is állította, a feltételes marasztalásra irányuló kereset előterjesztésének jogszabályi feltételei nem állnak fenn, a felperesi kereset alapjául szolgáló Gt. 292. § (3) bekezdése nem mögöttes felelősségi alakzat, hanem a polgári jogi deliktualis kárfelelősség önálló esete, az okozati összefüggés nyilvánvaló hiánya a felperes felelősségét önmagában kizárja, a felperesi igényérvényesítés joggal való visszaélésnek minősül, a rendelkezésre álló adatokból továbbá megállapítható, hogy a bejelentési kötelezettség elmulasztásának időtartama alatt az ellenőrzött társaságnak a felperessel szemben nem merült fel olyan tartozása, amely tartozásért az alperes Gt. 292. § (3) bekezdése szerinti felelőssége egyáltalán szóba jöhetne, illetve ilyen tartozás keletkezését, fennálltát a felperes által csatolt bizonyítékok nem támasztják alá, e körben pedig további bizonyításra már nincs jogszabályi lehetőség. A Gt. 292. § (3) bekezdése hatálya alá eső tartozás bizonyítottságának hiánya körében az alperes hangsúlyozta, téves és iratellenes az első fokú ítélet azon megállapítása, hogy a kereseti előadás szerinti hitelfolyósítások tényét az alperes nem vitatta; ezzel szemben az alperes a perben mindvégig vitássá tette a kereseti előadás szerinti követelések fennálltát, azt, hogy a felperes az általa állított kölcsönfolyósításokra a jelen perben megalapozottan igényt alapíthatna, továbbá kifejezetten állította azt is, hogy a felperes nem bizonyította ezen előadásai megalapozottságát. Ezzel összefüggésben az alperes egyebek mellett a megismételt eljárásban a 2011. szeptember 15-i tárgyalás jegyzőkönyvébe foglalt azon nyilatkozatára is utalt, amelyben vitatta a korábbi tartozások megszűnését, illetve azt, hogy azokat az ellenőrzött társaság megfizette volna, továbbá azt is, hogy a felperes részéről tényleges kölcsönnyújtás történt volna. Az alperes álláspontja szerint, miután a 2006. április 28-i kölcsönnyújtás vonatkozásában is vitatta a felperesi előadást, a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a kölcsönnyújtás tényét a felperesnek kellett volna bizonyítania, e kötelezettségének azonban nem tett eleget, mert a kölcsönnyújtás megtörténtét, a perbeli követelés felmerülésének időpontját sem a csatolt hitelszerződések, sem a felperesi hitelezői igénybejelentés felszámolóí nyilvánartásba vétele nem bizonyítják, ezek az okiratok a tartozás keletkezésének, felmerülésének tényére nem tartalmazznak adatot, önmagában az, hogy a felperes, illetve az ellenőrzött társaság a tartozást a 2006. május 19-én létrejött hitel jogviszony alapján tartotta nyilván, nem szolgálhat alapul annak megállapítására, hogy ezen ügylet alapján ténylegesen sor került volna a kölcsön folyósítására. A felperes bizonyítási kötelezettségének a lehívási értesítő, illetve a folyósításra vonatkozó egyéb igazolások csatolásával tehetett volna eleget, ezt azonban elmulasztotta, a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel ugyanakkor a per jelenlegi szakaszában további bizonyítékok csatolására már nincs lehetőség. Az alperes az elsődleges fellebbezési kérelemmel összefüggésben sérelmezte továbbá az első fokú ítélet azon megállapítását is, amely szerint a honosságtól függetlenül fennálló bejelentési kötelezettség nem korlátozza a letelepedés szabadságát, e kötelezettség aránytalan erőfeszítés nélkül teljesíthető,

ezért nem állapítható meg a Gt. 292. § (3) bekezdése uniós normába ütközése. Az alperes fenntartotta az ezzel ellentétes álláspontját, amellyel összefüggésben az eljárás során korábban csatolt szakvéleményben foglaltakra utalt. Az alperes fenntartotta joghatósági kifogását és az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló indítványait is.

Az alperes másodlagos fellebbezési kérelmét azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróság lényegesen megsértette az eljárás szabályait, amikor anélkül hozott ítéletet az ügyben, hogy a megismételt eljárásban a bíróság felhívására előterjesztett felperesi keresetpontosítást vele közölte volna, ily módon elzárta annak a lehetőségétől, hogy a keresetpontosításra érdemi védekezését előterjeszthesse. Az eljárási szabályokat lényegesen megsértette az elsőfokú bíróság akkor is, amikor nem biztosított megfelelő határidőt az alperes számára ahhoz, hogy a tárgyaláson előterjesztett felperesi előkészítő iratra előterjessze nyilatkozatát.

A harmadlagos fellebbezési kérelem indokaként az alperes egyebek mellett előadta, tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a Ptk. 293. §-ában foglaltakra utalva a per utolsó tárgyalásán benyújtott alperesi elszámolást ítélezése alapjául elfogadva állapította meg a tőkekövetelés vonatkozásában a marasztalási összeget. Az alperes álláspontja szerint miután a perbeli esetben a felperes több tőketartozásból eredő követelést érvényesít, az elszámolásra a Ptk. 290. §-ában foglaltak az irányadók; a Ptk. 290. § (2) bekezdése alkalmazásával a felperesi előadás szerinti összesen 1.130.553.773 forint összegű részteljesítésből kiindulva az állapítható meg, hogy a kereseti előadás szerint 2006. április 28-án folyósított kölcsönből eredő tartozás teljes egészében megszűnt, a 2006. május 30-i folyósításból eredő tartozás összege 357.697.775 forintra csökkent, ugyanakkor a 2006. július 7-i kölcsönfolyósításból eredő tartozás már nem minősül a Gt. 292. § (3) bekezdése hatálya alá tartozó tartozásnak, amint azt a Fővárosi Ítéltábla az alapeljárásban hozott hatályon kívül helyező végzésében megállapította. Mindezekből az következik, hogy a felperesi előadások megalapozottsága esetén is a kölcsöntartozás vonatkozásában a felperes keresete legfeljebb 357.697.775 forint összegben vezethet eredményre. A Ptk. 290. § (3) bekezdése szerinti elszámolási módot alkalmazva az 1.130.553.773 forint részteljesítés különböző tőketartozásokra történő arányos elszámolása esetén a 2006. április 28-i kölcsönfolyósításból eredően 319.406.629 forint, a 2006. május 30-i kölcsönfolyósítás alapján pedig 156.038.375 forint, összesen 475.445.368 forint lenne az az összeg, amire a felperes az egyéb feltételek fennállta esetén megalapozottan tarthatna igényt.

Az alperes az első fokú ítélet perköltséget megállapító rendelkezését is kifogásolta arra hivatkozással, hogy a perköltség megállapítása során az elsőfokú bíróság nem volt figyelemmel a 196.350.749 forint összegű ügyleti kamatkövetelés vonatkozásában a felperes részleges pervesztességére.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében korábbi perbeli nyilatkozatait fenntartva a Fővárosi Ítéltábla elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyező végzésében foglaltakra hivatkozással állította, hogy az alperes elsődleges fellebbezési kérelme megalapozatlan, az alperes megalapozatlanul vitatja a kereset jogcímét.

A felperes szerint a perbeli követelés fennálltának bizonyíthatatlansága tekintetében is téves és megalapozatlan az alperesi álláspont; a rendelkezésre álló adatokból kétséget kizáróan megállapíthatóan a 2006. május 19-i hitelszerződés a felperes és az ellenőrzött társaság között új hitel jogviszonyt hozott létre, az pedig, hogy a felperes keresettel érvényesített követelése alapjául szolgáló tartozások az alperes 292. § (3) bekezdése szerinti felelőssége fennálltának időtartama alatt keletkeztek, a felperes által csatolt okirati bizonyítékok alapján kétséget kizáróan megállapítható. A felszámoló által visszaigazolt felperesi hitelezői igénybejelentés annak a hitelszerződésnek a számát is tartalmazta, amelynek keretében az igénybejelentés és a perbeli követelések alapjául szolgáló kölcsönfolyósításokra sor került; az igénybejelentés visszaigazolása, a követelés nyilvántartásba vétele az ellenőrzött társaság képviseletében eljáró felszámoló részéről a tartozás elismerésének minősül, amivel szemben az alperesre hárul annak bizonyítása, hogy nem került sor kölcsönfolyósításra, ugyanakkor az alperes a perben tett nyilatkozataival maga is elismerte a felperes tökekövetelésének fennálltát. A kölcsöntartozások tényét a banki igazolások bizonyítják, amelyek a szigorú jogszabályi előírásoknak, így a Hpt. 13/C. § (1) és (6) bekezdésében foglaltaknak megfelelően vezetett felperesi nyilvántartásokon alapulnak, és ennél fogva bizonyító erejükhöz nem férhet kétség. A felperes véleménye szerint egyebekben az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozathozatalra utasító végzésében a Fővárosi Ítélőtábla is megállapította azt, hogy a tökekövetelés fennálltát a felperes megfelelően igazolta.

Ugyancsak megalapozatlanok az alperesi fellebbezés marasztalási összeggel kapcsolatos kifogásai, tekintettel arra, hogy pénztartozás esetén a tartozás egészét nem fedező részteljesítések elszámolására attól függetlenül a Ptk. 293. §-ának rendelkezését kell irányadónak tekinteni, hogy a tartozások egy vagy több jogviszony alapján állnak fenn.

A felperes álláspontja szerint továbbá arra figyelemmel, hogy a keresetpontosítás tárgyában tényelőadásai előterjesztésére a 2011. szeptember 7-én kelt beadványában került sor, a 2011. szeptember 15-i tárgyaláson pedig kizárólag az alperesi részteljesítések elszámolása tárgyában tett újabb nyilatkozatot, a 2011. szeptember 15-i tárgyaláson előterjesztett nyilatkozata a Pp. 146. § (5) bekezdésében foglaltakra figyelemmel sem keresetváltoztatásnak, sem keresetkiterjesztésnek nem tekinthető, így a Pp. 141. § (1) bekezdésében és 151. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel nem merült fel olyan körülmény, amelyre tekintettel az elsőfokú bíróságnak az alperesi nyilatkozat megtételéhez szükséges megfelelő határidő biztosítása mellett a tárgyalást el kellett volna halasztania; az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörében eljárva, az eljárási szabályok megsértése nélkül járt el, amikor nem adott helyt az alperes tárgyalás elhalasztása iránti kérelmének.

A felperes szerint az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló alperesi kérelmek is megalapozatlanok.

A felperes álláspontja szerint az alperes másodlagos fellebbezési kérelme szintén megalapozatlan, mindenekelőtt azért, mert a Pp. rendelkezéseiből nem következik az, hogy a felek perbeli nyilatkozataihoz, beadványaihoz fűződő joghatások kizárólag az ellenérdekű féllel a bíróság által történt közlés esetén állnak be, ugyanakkor kétséget kizáróan megállapítható, hogy a keresettel kapcsolatos, a

2011. szeptember 7-én kelt felperesi nyilatkozatot az alperes a 2011. szeptember 15-i tárgyalást megelőzően a felperestől elektronikus úton és elsőbbségi tértivevényes küldemény formájában is megkapta. A 2011. szeptember 15-i tárgyaláson maga az alperes is úgy nyilatkozott, hogy a felperesi beadvány rendelkezésére áll, és miután ezzel összefüggésben a tárgyaláson nem élt kifogással, a tárgyalási időköz hiányára hivatkozással sem kérte a tárgyalás elhalasztását, a Pp. 5. §-a szerinti jóhiszemű joggyakorlás követelményére és a PK 169. számú állásfoglalásban foglaltakra figyelemmel az alperes megalapozatlanul hivatkozik az eljárási szabályok megsértésére.

Az alperes harmadlagos fellebbezési kérelme a Ptk. 293. §-ában foglaltakkal összefüggésben korábban már kifejtettek szerint megalapozatlan. Megalapozatlanul támadja az alperes az első fokú ítélet perköltség összegére vonatkozó rendelkezését is, mert az elsőfokú bíróság a perköltség összegét a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően állapította meg.

Az alperes 2012. február 24-én előterjesztett beadványában kiegészítette az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló indítványának indokait.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében - a fellebbezésében előadottakat fenntartva - az első fokú ítélet keresetet elutasító, valamint az alperes perköltségfizetési kötelezettségét feltételesen megállapító rendelkezésének helybenhagyását kérte; álláspontja szerint felperes az érvényesíteni kívánt ügyleti kamat és kezelési költség-követelések alapját a bíróság idézett felhívása ellenére nem bizonyította, a kezelési költség-mérték és az ügyleti kamatláb mértéke tekintetében a fellebbezési eljárás során tett előadásai vonatkozásában sem tett eleget bizonyítási kötelezettségeinek, fellebbezése ezért nem vezethet eredményre.

A per 2012. február 28-i másodfokú tárgyalásán a Fővárosi Ítélőtábla 6. sorszám alatt meghozott és kihirdetett, fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett végzésével az alperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmeit elutasította.

A Fővárosi Ítélőtábla a felperes fellebbezését megalapozatlannak, az alperes fellebbezését megalapozottnak találta, az alábbiak szerint.

A Fővárosi Ítélőtábla mindenekelőtt az alperes fellebbezésében kifogásolt eljárási szabálysértéseket vizsgálva azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróságnak a Fővárosi Ítélőtábla megismételt eljárásra vonatkozó iránymutatása szerinti felhívása alapján előterjesztett keresetpontosítását a felperes - az alperes által sem vitatottan - közvetlenül az alperes részére is megküldte, az alperes nem volt elzárva attól, hogy a keresetpontosításban foglaltakra megtegye érdemi nyilatkozatait, a 2011. szeptember 14-én előterjesztett beadványában az alperes a keresetpontosításra is nyilatkozott, a per 2011. szeptember 15-i tárgyalásán ugyanakkor nem kifogásolta a keresetpontosítás elsőfokú bíróság általi kézbesítésének elmaradását. Mindezekre

figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a keresetpontosítás bíróság részéről történő kézbesítésének elmaradása nem zárta el az alperest az arra vonatkozó érdemi nyilatkozatai megtételétől, az eljárás megismétlése ezen okból nem szükséges.

A 2011. szeptember 15-i tárgyaláson előterjesztett felperesi előkészítő irat annak tartalma szerint nem minősül olyan keresetváltoztatásnak, hogy arra tekintettel az alperesi nyilatkozattételhez szükséges megfelelő határidő biztosítása érdekében a tárgyalás elhalasztása indokolt lett volna, a tárgyalási jegyzőkönyvből megállapíthatóan maga az alperes úgy nyilatkozott a beadványra, az abban foglaltakat nem találja érdemi vizsgálatra alkalmasnak. Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint e körben sem történt lényeges eljárási szabálysértés.

Az ügy érdemében a Fővárosi Ítéltábla álláspontja a következő.

Az általános polgári jogi kártérítési felelősség feltételeiről a Ptk. 339. § (1) bekezdése akként rendelkezik, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

Az általános polgári jogi kártérítési felelősségnek tehát a kár bekövetkezte, a jogellenes felróható magatartás és a kettő közötti okozati összefüggés olyan együttes feltételei, amelyek közül bármelyik hiánya kizárta teszi a kártérítési felelősség megállapítását.

A 2006. június 30-ig hatályban volt, ugyanakkor az alábbiak szerint a jelen perben még irányadó, a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. tv. (Gt.) a gazdasági társaságok tagjainak, részvényeseinek jogait, kötelezettségeit, felelősségét is szabályozta; a 9. § (2) bekezdésében kimondta azt is, hogy a gazdasági társaságoknak és tagjaiknak (részvényeseinek) e törvényben nem szabályozott vagyoni és személyi viszonyaira a Polgári Törvénykönyv rendelkezéseit kell alkalmazni. A társasági jogi jogviszonyokban, így a tagok, részvényesek felelőssége körében is a Ptk. rendelkezései tehát csak mögöttesen, akkor voltak alkalmazhatók, ha az adott kérdésről a Gt. nem rendelkezett.

A Gt. 175. § (1) bekezdésében, illetve 121. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezések értelmében a korlátolt felelősségű társaság tagját, illetve a részvénytársaság részvényesét nem terhelte felelősség a társaság tartozásaiért, főszabályként a korlátolt felelősségű társaság tagja, a részvénytársaság részvényese nem tartozott helytállni saját vagyonával a társaság kötelezettségeiért, azokért a Gt. 2. § (3) bekezdése értelmében közvetlenül és kizárólagosan a gazdasági társaság volt felelős.

Meghatározott esetekben azonban, így a konszernjogi tényállások megvalósulásakor is, a Gt. áttörte a korlátolt felelősségű társaság tagjának, a részvénytársaság részvényesének egyébként „korlátozott” felelősségét és a

társasági tartozásokért a tag, részvényes teljes helytállási kötelezettségét, felelősségét írta elő a társaság hitelezőjével szemben.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a konszernjogi szabályok körében az ún. felelősségáttörés (felelősségátvitel) lényege abban jelölhető meg, hogy a törvényben meghatározott feltételek, tényállási elemek megvalósulása esetén a gazdasági társaság tagjának, részvényesének egyébként korlátozott felelősségét, illetve felelősségének hiányát az ellenőrzött társaság hitelezőjével szembeni teljes, korlátlan felelősség, helytállási kötelezettség váltja fel a társaság tartozásaiért, kötelezettségeiért. Ugyanakkor a konszernjogi felelősségáttörés körében a tag, részvényes korlátlan, teljes felelősségére az általános polgári jogi kártérítési felelősség Ptk.-ban foglalt szabályait nem feltétlenül, nem automatikusan kell irányadónak tekinteni, hanem csak akkor, ha az adott konszernjogi tényállás szerint a felelősségáttörés érvényesüléséhez az általános polgári jogi kártérítési felelősség feltételeinek (kár, jogellenes, felróható magatartás, okozati összefüggés) fennállta szükséges, illetve abban az esetben, ha ennek a Gt. 9. § (2) bekezdésében meghatározott feltételei fennállnak, míg abban az esetben, ha az adott konszernjogi tényállás a felelősségáttörés feltételeit az általános polgári jogi kártérítési felelősség feltételeitől eltérően állapítja meg és a szabályozás teljeskörűségéből következően a Ptk. kártérítési felelősségre vonatkozó szabályainak a Gt. 9. § (2) bekezdésére figyelemmel történő alkalmazása kizárt, a tag, részvényes korlátlan és teljes felelőssége a társaság tartozásaiért a törvényi tényállásban meghatározott feltételek megvalósulása esetén az általános polgári jogi kártérítési felelősség feltételeinek hiányában is fennáll.

A Gt. a korlátozott felelősségű társaságban és a részvénytársaságban történő befolyásszerzés körében a jelentős, többségi vagy közvetlen irányítást biztosító befolyás alá kerülő gazdasági társaság (ellenőrzött társaság), illetve a társaság többi tagja, részvényese, valamint a társaság hitelezői érdekeinek védelme, továbbá a közérdek védelme céljából a befolyásszerzés szabályairól, a befolyásszerzőt terhelő kötelezettségekről és azok elmulasztásának jogkövetkezményeiről is rendelkezett.

A Gt. 292. § (1) bekezdése előírta, hogy a jelentős, többségi, illetve a közvetlen irányítást biztosító befolyás fennálltát az annak létrejöttét követő harminc napon belül a befolyással rendelkező köteles bejelenteni az ellenőrzött társaság székhelye szerint illetékes cégbíróságnak; a bejelentéssel egyidejűleg gondoskodik a befolyás tényének és mértékének a Céglőnyben való közzétételéről. A (3) bekezdés kimondta azt is, az uralkodó tagot a többségi, illetve a közvetlen irányítást biztosító befolyásnak az (1) bekezdésben meghatározott bejelentési kötelezettség késedelmes teljesítése vagy elmulasztása esetén, az ellenőrzött társaság felszámolása során - ha az ellenőrzött társaság vagyona a hitelezők kielégítésére nem nyújt fedezetet - annak a bejelentés teljesítéséig felmerült tartozásaiért teljes és korlátlan felelősség terheli.

A Gt. 292. § (3) bekezdése szerint tehát az uralkodó tag teljes és korlátlan felelőssége az ellenőrzött társaság felszámolása során vagyoni fedezet hiányában

kielégítésre nem kerülő, a bejelentési kötelezettség teljesítése elmulasztásának időtartama alatt felmerült tartozásaiért szankcióként önmagában a bejelentési kötelezettség elmulasztásának, illetve késedelmes teljesítésének tényéhez kapcsolódik, függetlenül a mulasztás vagy a késedelem okától, az uralkodó tagnak felróhatóságától, illetve attól, hogy volt-e okozati összefüggés a bejelentési kötelezettség elmulasztása, késedelmes teljesítése és az ellenőrzött társaság vagyoni fedezet nélkül maradt tartozásának keletkezése között, továbbá attól, hogy az ellenőrzött társaságot terhelő kötelezettség alapjául szolgáló jogviszony létrejöttét megelőzően a jogosultnak, hitelezőnek egyébként bármilyen módon volt-e tudomása a befolyás fennálltáról.

A Gt. 292. § (3) bekezdése szerinti felelősség tényállási elemei között az általános polgári jogi kártérítési felelősség feltételei közül kizárólag a jogellenesség (a 292. § (1) bekezdése szerinti bejelentési kötelezettség elmulasztása) szerepel fogalmi elemként, az általános polgári jogi kártérítési felelősség többi feltétele a törvényi tényállás fogalmi elemei közül hiányzik; így nem fogalmi eleme e felelősségi alakzatnak a kár bekövetkezése, vagyis az, hogy a felelősség alapjául szolgáló jogellenes magatartásból eredően más vagyonában hátrány következzen be; a jogellenes magatartás és a vagyoni hátrány (kár) közötti okozati összefüggés ugyancsak hiányzik a tényállási elemek közül; nem fogalmi eleme e tényállás szerint a felelősségi alakzatnak az általános polgári jogi kártérítési felelősség további feltételét képező felróhatóság sem. Ugyanakkor a Gt. 292. § (2) bekezdése e sajátos korlátlan és teljes felelősség érvényesülésének eseteiről, feltételeiről, terjedelméről teljes körűen rendelkezett, ezért a Gt. 9. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel e sajátos társasági jogi felelősségre a Ptk. általános polgári jogi kártérítési felelősségre vonatkozó szabályai nem tekinthetők irányadónak.

Mindezekből a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az alperes perbeli álláspontjával szemben az következik, hogy az uralkodó tag, részvényes Gt. 292. § (3) bekezdése szerinti felelőssége, helytállási kötelezettsége egy olyan sajátos társasági jogi, a társasági jog által teljes körűen szabályozott „sui generis” felelősség, amely az uralkodó tagot a mulasztás felróhatóságától, továbbá attól függetlenül terheli, hogy a mulasztással okozati összefüggésben harmadik személy szenvedett-e vagyoni hátrányt (kárt), vagy sem; a Gt. 292. § (3) bekezdése szerinti felelősség nem tekinthető az általános polgári jogi kártérítési felelősség egyik esetének, alakzatának.

Az uralkodó tag Gt. 292. § (3) bekezdése szerinti felelőssége az ellenőrzött társaság meghatározott kötelezettségeiért áll fenn, mégpedig teljes körűen és korlátlanul, miután pedig e kötelezettségek teljesítéséért a hitelezőkkel szemben elsődlegesen és közvetlenül az ellenőrzött társaság felel saját vagyonával, az uralkodó tag felelőssége másodlagos és járulékos, ugyanazon a jogcímen áll fenn, mint amilyen jogcímen az ellenőrzött társaságot terheli a kötelezettség; mindemellett az uralkodó tag csak akkor és annyiban felel, ha az elsődleges és közvetlenül felelős ellenőrzött társasággal szemben felszámolás indul és vagyona a felszámolási eljárásban nem nyújt fedezetet a hitelezői követelések kielégítésre, amiből következően az uralkodó tag felelőssége közvetett és mögöttes. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint mindezekből következően az uralkodó tag Gt. 292. §

(3) bekezdése szerinti felelőssége az ellenőrzött társaság hitelezőjével szemben más személy kötelezettségéért fennálló, felróhatóság nélküli, másodlagos, mögöttes helytállási kötelezettséget jelent, amint azt egyebekben az elsőfokú bíróság is helytállóan állapította meg.

E felelősségi alakzat mögöttes jellegére tekintettel továbbá a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint nincs jogszabályi akadály annak, hogy a Gt. 292. § (3) bekezdése alapján az ellenőrzött társaság hitelezője a főkötelezett szemben már esedékessé vált követelése érvényesítése iránt együttesen indítson pert az elsődlegesen és közvetlenül felelős ellenőrzött társaság mint főkötelezett, valamint a másodlagosan, közvetetten felelős uralkodó tag ellen, az utóbbi feltételes hatályú marasztalását kérve, és tiltó jogszabályi rendelkezés hiányában annak a lehetősége sem zárható ki, hogy amennyiben a főkötelezett ellenőrzött társaság és az uralkodó tag részvényes együttes perlése azért nem lehetséges, mert az ellenőrzött társaság felszámolás alatt áll, a hitelező a feltételes marasztalásra irányuló keresetét az uralkodó taggal, részvényessel szemben önállóan is előterjeszthesse, feltéve, hogy a főkötelezett felszámolási eljárásában a jogvesztő határidőn belül az eljárás rendje szerint érvényesítette követelését; ellenkező esetben a Cstv. 37. § (3) bekezdése szerinti jogvesztő igénybejelentési határidő lejártával az ellenőrzött társasággal szemben a követelés megszűnik, ami a mögöttesen felelős uralkodó taggal, részvényessel szembeni igényérvényesítést is kizárta teszi. Mindezekből következően az elsőfokú bíróság álláspontja a feltételes marasztalási kereset előterjeszthetősége kérdésében is helytálló.

A Fővárosi Ítéltábla a joggal való visszaélés kérdésében sem osztja az alperesi védekezésben, illetve fellebbezésben foglaltakat; álláspontja szerint e kérdés vizsgálatakor abból kell kiindulni, hogy a Gt. 292. § (2) bekezdése a konszernjogi szabályozás társaságvédelmi, kisebbségvédelmi, hitelezővédelmi és közérdekvédelmi céljával, rendeltetésével összhangban önmagában a bejelentési kötelezettség elmulasztásának tényét szankcionálta minden további feltétel nélkül, így attól függetlenül, hogy az érintettek vagy egy részük más módon tudomást szereztek-e, illetve szerezhettek-e a befolyás fennálltáról. A szabályozás jellegéből, a mulasztás tényéhez fűzött szankció részben preventív, részben represszív jellegéből következően a Gt. 292. § (3) bekezdése hatálya alá tartozó követelés jogosultjának a mögöttesen felelős uralkodó taggal szembeni igényérvényesítéshez fűződő törvényes érdeke fennállta szempontjából nincs jogi jelentősége annak, hogy tudott-e a befolyás tényéről. Mindezekből következően a perbeli esetben a felperes igényérvényesítéshez fűződő törvényes érdekét attól függetlenül fennállónak kell tekinteni, hogy tudomása volt az alperesi befolyásszerzés fennálltáról. Arra tekintettel továbbá, hogy a felperes igényérvényesítése kétséget kizáróan megállapíthatóan törvényes érdekeinek védelmére, nem pedig az alperes jogainak, törvényes érdekeinek csorbítására irányul, nem minősül rendeltetésellenes joggyakorlásnak, nem ütközik a joggal való visszaélés tilalmába.

A Gt. 292. § (3) bekezdése alapján az uralkodó tag felelőssége kizárólag az ellenőrzött társaság azon tartozásaira terjed ki, amelyek a bejelentési kötelezettség

teljesítése elmulasztásának időtartama alatt keletkeztek. A közhiteles cégnyilvántartás adatai szerint az alperes 2005. március 30-án szerzett közvetlen irányítást biztosító befolyást az ellenőrzött társaságban, így bejelentési kötelezettsége ettől az időponttól állt fenn, és miután annak nem tett eleget, az 1997. évi CXIV. tv. (Gt.) konszernjogi rendelkezései helyébe lépő új konszernjogi szabályokat megállapító 2006. évi IV. tv. (új Gt.) hatálybalépése folytán 2006. június 30-án szűnt meg. Az alperes tehát a Gt. 292. § (3) bekezdése alapján az ellenőrzött társaságnak a felperessel szemben 2005. április 30-tól 2006. június 30-ig felmerült tartozásaiért köteles helytállni.

A felperes keresetében a kereseti előadás szerint az ellenőrzött társasággal szemben 2005. április 28-án, május 30-án és július 7-én történt kölcsönfolyósításokból eredően fennálló, az ellenőrzött társaság felszámolási eljárásában hitelezői igényként határidőben bejelentett követeléseket érvényesít, a Gt. 292. § (3) bekezdése alapján az alperes feltételes marasztalását kérve. A felperes a kereseti előadását alátámasztó okirati bizonyítékként az ellenőrzött társaság 2006. május 8-i e-mailjére a 2006. májusi hitelkeret, illetve a hitelszerződésekre, az ellenőrzött társaság felszámolási eljárásában előterjesztett hitelezői igénybejelentésre és a hitelezői igénybejelentés nyilvántartásba vételéről szóló felszámolói nyilatkozatokra hivatkozott. Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset jogalapja körében kezdettől fogva vitatta azt is, hogy a kereset tárgyát képező követelések a bejelentési kötelezettsége teljesítésének elmulasztása időszaka alatt keletkezett tartozásokból eredő követelésnek minősülnek, továbbá azt is állította, hogy a felperes által csatolt okirati bizonyítékok a felperesi előadások bizonyítására nem alkalmasak. Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor ítélete indoklásában annak rögzítése mellett, hogy a 2006. május 19-i forgóeszközhitel-szerződés alapján történt kölcsönfolyósításokra vonatkozó felperesi tényelőadásokat az alperes nem vitatta, a Pp. 163. § (2) bekezdése alapján a felperesi előadásokat tényként elfogadva azt állapította meg, hogy az ellenőrzött társaságnak a 2006. április 28-i hitelfolyósításból eredően 529.382.089 forint összegű tőketartozása maradt fenn a felperessel szemben, amelyért a bejelentési kötelezettség időtartama alatt felmerült tartozásként az alperes a Gt. 292. § (3) bekezdése szerint felelősséggel tartozik.

A per tárgyát képező követelés alapjául szolgáló tartozások keletkezési időpontjára vonatkozó felperesi előadások alperesi vitatása következtében a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján - a Gt. 292. § (3) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel - a perben a felperesre hárult annak bizonyítása, hogy perbeli követelése az ellenőrzött társasággal szemben az alperes bejelentési kötelezettsége elmulasztásának időszaka alatt felmerült tartozásokból ered. Erről az elsőfokú bíróság az eljárásnak abban a szakaszában még irányadó Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti előzetes tájékoztatási kötelezettségének eleget téve az alapeljárásban 2010. november 23-án megtartott tárgyalásról készült jegyzőkönyvbe foglalt végzésében tájékoztatta a felperest. (Az időközben 2011. július 13-án hatályba lépett, a folyamatban lévő kiemelt jelentőségű perekre - így a jelen perre is - irányadó Pp. 386/J. § értelmében

a hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságot a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti előzetes tájékoztatási kötelezettség már nem terhelte.) A felperes által csatolt okirati bizonyítékok alapján a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az volt megállapítható, hogy a felek 2006 májusában módosították a közöttük 2002. óta fennálló hitelszerződéseket, a felperes a módosított szerződés szerint kölcsönt folyósított az ellenőrzött társaság részére, és ebből eredően a felszámolási eljárásban a jogvesztő határidőn belül 529.382.089 forint tőkekövetelés és járulékai iránti, a felszámoló által nyilvántartásba vett hitelezői igényt jelentett be. A felperes által csatolt okirati bizonyítékok ugyanakkor a felszámolási eljárásban érvényesített felperesi kölcsönkövetelés és járulékai alapjául szolgáló egyes kölcsönfolyósítások időpontjára (a kölcsöntartozás felmerülésének időpontja) nézve nem tartalmaznak adatot, továbbá arra vonatkozóan sem, hogy az ellenőrzött társaság részéről a kölcsönfolyósításokból eredő egyes tartozásokkal összefüggésben történt-e teljesítés, mikor, milyen összegben. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem állapítható meg az, hogy a perben érvényesített felperesi kölcsönkövetelés és járulékai alapjául szolgáló kölcsönfolyósításokra az alperes bejelentési kötelezettsége elmulasztásának időszaka alatt, 2006. április 28-án vagy május 30-án ténylegesen sor került volna, illetve hogy a felperes az ellenőrzött társasággal szemben 2005. április 30-tól 2006. június 30-ig felmerült tartozásokból eredő követelést érvényesít a perben. A kereset ezért nem vezethetett eredményre, elutasításának volt helye. Ebből következően a per eldőntése szempontjából már irreleváns, a perbeli tőkekövetelés és járulékai összegével, mértékével kapcsolatos fellebbezési előadásokat a Fővárosi Ítéltábla a továbbiakban nem vizsgálta.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította.

A Fővárosi Ítéltábla a pereszes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alkalmazásával megállapított, az általános forgalmi adót is tartalmazó ügyvédi munkadíjból, továbbá az alapeljárásban és a megismételt eljárásban felmerült jogorvoslati illetékből álló másodfokú perköltsége megfizetésére.

Budapest, 2012. február 28.

. Bánki Horváth Mária s. k.,
a tanács elnöke

. Felker László s. k.,
előadó bíró

Levek Istvánné dr. s. k.,
bíró

